

İstatistik Adı

Finansal Kesim Dışındaki Firmaların Döviz Varlık ve Yükümlülükleri

Veri: Kapsam, Dönemsellik ve Zamanlılık

Kapsam karakteristikleri

Çalışmanın amacı: Türkiye’de finansal kesim dışında faaliyet gösteren firmaların yurt içi finansal kesim ve yurt dışında yerleşiklerle olan işlemlerinden doğan döviz varlık ve yükümlülüklerine, dolayısıyla taşıdıkları kur riskine ilişkin göstergeler sağlamaktır.

Verinin tanımı: Yükümlülükler, yurt içi finansal kesim ve yurt dışında yerleşiklere karşı önceden belirlenmiş bir vadede anapara ve/veya faiz ödemesi gerektiren döviz cinsinden ve dövize endeksli yükümlülükleri kapsamaktadır. Varlıklarda ise döviz cinsinden ve dövize endeksli varlıklar yer almaktadır.

İstatistiksel kavramlar ve tanımlar:

Yurt İçi Finansal Kesim: Mevduat, Katılım, Kalkınma ve Yatırım Bankaları ile Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerini kapsamaktadır.

Yerleşiklik: Yurt içi ve yurt dışı işlemler, IMF’nin Ödemeler Dengesi El Kitabı, 6. Basımda yer alan yerleşiklik kuralına göre sınıflandırılmıştır. Buna göre **“yerleşikler”** bir ekonomide bir yıldan fazla süre ile devamlı ve düzenli olarak ikamet eden, o ekonomi içerisinde faaliyette bulunan kurum ve kişileri ifade etmektedir. Türkiye’de şube açmış olan yabancı bankalar yerleşik sayılmakta, yurt içi bankaların yurt dışı şubeleri ise yerleşik sayılmamaktadır.

Sınıflamalar: Bankalar, para ve banka istatistiklerinin hazırlanmasında, TCMB tarafından kullanılan **“Kurumsal Sektör Listesi”**ne göre raporlama yapmaktadır. Çalışmada, bu çerçevede sınıflandırılan kurumsal sektörler kullanılmıştır. Sektörler aşağıda yer almaktadır:

A. YURT İÇİ

a) Genel Yönetim

- 1) Merkezi Yönetim
- 2) Yerel Yönetimler
- 3) Sosyal Güvenlik Kuruluşları

b) Finansal Olmayan Kuruluşlar

- 1) Finansal Olmayan Kamu Kuruluşları
- 2) Finansal Olmayan Özel Kuruluşlar (Özel Sektör)

c) Finansal Kuruluşlar

- 1) TCMB
- 2) Bankalar
- 3) Banka Dışı Finansal Kesim
  - 3.1) Sigorta Şirketleri ve Bireysel Emeklilik Fonları
  - 3.2) Finansal Araçlar
  - 3.3) Finansal Yardımcılar

d) Hanehalkı

e) Kâr Amacı Olmayan Kuruluşlar

B. YURT DIŞI

- Yurt Dışı Para Yetkilileri
- Yurt Dışı Bankalar
- Yurt Dışı Merkez ve Őubeler
- Diğer

Uluslararası yatırım pozisyonu (UYP) ve kısa vadeli dış borę istatistiklerinde sektörler merkez bankası, genel hükümet, bankalar ve diğer sektörler Şeklinde sınıflandırılmıştır.

Vadeler:

Varlık kısmında,

- Kısa Vade:** Sözleşme tarihi ile son ödeme tarihi arası 365 güne (dahil) kadar olan alacakları içermektedir.
- Uzun Vade:** Sözleşme tarihi ile son ödeme tarihi arası 365 günü aşan alacakları içermektedir.

Yükümlülük kısmında,

- Kısa Vade:** Orijinal vadesi 1 yıla kadar (365 gün dahil) olan kredileri içermektedir.
- Uzun Vade:** Orijinal vadesi 1 yıldan uzun olan kredileri içermektedir.

Vade Dağılımı:

Tablo 1. a Varlıklar

Yurt İçi Bankalardaki Mevduat	Kısa Vadeli
Yurt Dışı Bankalardaki Mevduat	Kısa Vadeli
Devlet Boręlanma Senetleri	Kısa Vadeli
Yurt Dışındaki Portföy Yatırımları	Kısa Vadeli
İhracat Alacakları	Kısa Vadeli
Yurt Dışına Doğrudan Sermaye Yatırımları	Uzun Vadeli

Tablo 1.b Yükümlülükler

Yurt İçindeki Bankalardan Sağlanan Krediler	Kısa Vadeli
	Uzun Vadeli
Dövize Endeksli Krediler	Kısa Vadeli
	Uzun Vadeli
Banka Dışı Finansal Kuruluşlardan Sağlanan Krediler	
Factoring Şirketleri	Kısa Vadeli
Tüketici Finansman Şirketleri	Kısa Vadeli
Finansal Kiralama Şirketleri	Uzun Vadeli
TMSF'ye Devrolunan Takipli Krediler	Uzun Vadeli
Yurt Dışından Sağlanan Krediler	
Kısa Vadeli	Kısa Vadeli
Uzun Vadeli	
Vadeye kalan süre 1 yıldan az	Kısa Vadeli
Vadeye kalan süre 1 yıldan fazla	Uzun Vadeli
İthalat Boręları	
Kısa Vadeli	Kısa Vadeli
Uzun Vadeli	
Vadeye kalan süre 1 yıldan az	Kısa Vadeli
Vadeye kalan süre 1 yıldan fazla	Uzun Vadeli

Hedef kitle: Hazine ve Maliye Bakanlığı gibi kamu kurum ve kuruluşları, IMF, OECD gibi uluslararası kuruluşlar ve akademik kullanıcılar ile diğer kullanıcılarıdır.

Coğrafi kapsam: Tüm Türkiye'dir.

Coğrafi düzey: Yoktur.

Sektörel kapsam: Türkiye'de faaliyet gösteren finansal olmayan kuruluşları kapsar. Bununla birlikte, söz konusu kuruluşların karşı sektörü finansal sistem ya da yurtdışı yerleşikler olmayan işlemlerinden doğan varlık ve yükümlülüklerini kapsamaz.

Zaman kapsamı: Veriler, Aralık 2002 döneminden başlamakta olup, verilerin ait olduğu dönem itibarıyla tablodaki verilerin stok değerlerini göstermektedir.

Diğer kapsam: Yoktur.

Kapsamdaki sınırlılıklar: Türkiye'de faaliyet gösteren "Finansal Kesim Dışındaki Firmalar"ın karşı sektörü finansal sistem ya da yurt dışı yerleşik olmayan kuruluşların işlemlerinden doğan varlık ve yükümlülüklerini kapsamaz.

İstatistiksel birim: Raporlama yapan birimdir.

Temel dönem/yıl: Yoktur.

Referans dönemi: Üç ay öncesi.

Ölçü birimi:

Değişken/Gösterge

Ölçü Birimi

Tüm Değişkenler

Milyon ABD

Dönemsellik

Verinin toplama sıklığı: Aylık [Banka Dışı Finansal Kuruluşlar verisi (2019 öncesi) ile BIS verisi; üç aylık]

Verinin yayımlama sıklığı: Aylık

Zamanlılık

Yayımlanan her veri için ortalama üretim süresi: 7 gün.

İlk sonuçların yayımlandığı tarih ile referans döneminin son tarihi arasındaki fark (gün): 62 gün [Banka Dışı Finansal Kuruluşlar verisi (2019 öncesi) ve BIS verisi: 92 gün]

Nihai sonuçların yayımlandığı tarih ile referans döneminin son tarihi arasındaki fark (gün): 62 gün, [Banka Dışı Finansal Kuruluşlar verisi (2019 öncesi) ve BIS verisi: 92 gün]

Kamuoyunun Bilgiye Erişimi

Yayımlama takviminin önceden duyurulması

Veriye ilişkin yayımlama takvimi: Yayımlama takvimi kamuoyuna önceden duyurulmaktadır. Her yılın ilk iş günü Bankamız genel Ağ sayfasında yayımlanmaktadır.

Veri yayımlama takviminin internet adresi:

<http://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TCMB+TR/TCMB+TR/Main+Menu/Istatistikler/Veri+Yayımlama+Takvimi>

Veri dağıtım politikası: Her ay internet sayfasında yayını gerçekleştikten sonra bankamıza üye abone kurum ve kuruluşlara ilgili tablonun yayımlandığına dair bilgi verilmektedir.

Eş zamanlı yayımlama

Tüm kullanıcılar ile aynı anda paylaşılıp paylaşılmadığı: Paylaşıyor.

Basın veya diğer belirli kullanıcılar ile özel anlaşmalar kapsamında verinin önceden paylaşılıp paylaşılmadığı: Hayır

Bütünlük

Resmi istatistiklerin üretilmesine ilişkin şartlar, koşullar ve gizlilik

İstatistiklerin toplanması, işlenmesi ve dağıtımına ilişkin sorumluluk: TCMB İstatistik Genel Müdürlüğü, Parasal ve Finansal Veriler Müdürlüğü sorumludur.

Veri üreten kuruluşlar ile veri paylaşımı ve koordinasyon: Yoktur.

Bireysel cevaplayıcılara ait verinin gizliliği: Söz konusu veriler, 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 25 Nisan 2001 tarih ve 4651 sayılı Kanunla değiştirilen 43. maddesinin 5. fıkrasında yer alan "...Banka, toplanan istatistikî bilgilerden kişisel ve özel nitelikte olanları yayımlayamaz, açıklayamaz, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu dışında resmi veya özel herhangi bir makama veremez. Bu bilgiler istatistiki amaçlar dışında ve ispat aracı olarak kullanılamaz" hükmü gereğince "gizlilik ilkesi" çerçevesinde değerlendirilecek ve üçüncü kişilere açıklanmayacaktır."

İstatistik üretiminde çalışanlar, olanaklar, finansman: Toplamda üç kişi çalışıyor olup, çalışanların hepsi üniversite/yüksek lisans mezunudur. Bilişim kaynakları açısından bir sorun bulunmamaktadır. Tablo hazırlama sürecinde herhangi bir teknik sorunla karşılaşıldığında Bankamız Bilgi İşlem birimi tarafından gerekli teknik destek sağlanmaktadır.

Kullanıcı ihtiyaçlarının izlenmesi: Yılda bir kez olmak üzere web ortamında "İstatistik Kullanıcı Anketi TCMB Uygulaması" çalışması yapılmaktadır.

Kalite politikası: Verilerin uluslararası standartlarla tam uyumlu yayımlanması; zamanlılık ve tutarlılık açısından öncü ülkelerden biri olmak.

Kalitenin izlenmesi: Yeni veri kaynakları söz konusu olduğunda tespit edilen veriler çalışmaya dahil edilerek kalite geliştirilmektedir. Ayrıca, daha çok kullanıcıya erişim için Nisan 2016 tarihinde verilerin Merkez Bankası Elektronik Veri Dağıtım Sistemi (EVDS)'ne aktarılması sağlanmıştır.

İstatistiklerin yansızlığı: Temin edilen istatistiki veriler doğrudan tabloya yansıtılmaktadır. İstatistikler yansızdır.

Veri kaynakları:

A-Varlıklar

Mevduat: Yurt içi bankalardaki mevduat ile yurt dışı bankalardaki mevduatın toplamından oluşmaktadır. Yurt içi bankalardaki mevduat, mevduat bankaları ve katılım bankalarındaki mevduatın toplamına eşittir.

- **Yurt içi mevduat verisi,** Bankamız Genel Ağ sayfasında yayımlanan Para ve Banka İstatistiklerinden derlenmektedir. Sektör tanımı; ticari şirketler, bireysel işletmeler ile finansal olmayan kamu girişimlerini (KİT) kapsamaktadır. Sektör tarafından tutulmakta olan "kur korumalı mevduat/katılma hesabı" bakiyeleri dahildir. Veriler aylık olarak yayımlanmakta olup, gecikme süresi 2 aydır.
- **Yurt dışı mevduat** verisine en kapsamlı olarak Uluslararası Ödemeler Bankası (BIS) tarafından yayımlanan Yerel Bankacılık İstatistiklerinden ulaşılabilmektedir. Raporlanan

veride sektör ayırımı banka ve banka dışı şeklinde olduğundan; banka dışı sektörün yurt dışı mevduat verisi, banka dışı finansal kesimi de içerebilmektedir. Mevduat verisi bankacılık sektörü dışındaki kuruluşları kapsamakta olup gerçek kişiler dahil, parasal yetkililer hariçtir. Ayrıca genel yönetim ve kamu kuruluşları da bankacılık dışı kesime dahil edilmiştir.

BIS'te yayımlanan yurt dışı mevduat verisi içerisinde, Türk Lirası'nın ayrı bir döviz cinsi olarak raporlanmaması nedeniyle, yurt içi bankaların yurt dışı şubelerindeki TL mevduat ile yurt dışı bankalardaki TL mevduat rakamları yer almaktadır. BIS raporlamalarında Bahreyn, Cayman adaları, Bahamalar gibi ülkelere ait bilgiler ülkelerin talepleri nedeniyle 'off-shore merkezleri' şeklinde birleştirilmiştir. Veriye BIS'in internet sayfasındaki Statistics/Banking/Locational Statistics/A6 Residence of counterparty tablosundan ulaşılabilir. Veri, BIS tarafından üç aylık olarak ve 6 aylık gecikme ile yayımlanmaktadır.

Menkul Kıymetler: Yurt içinde ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetleri, Eurobond ve yurt dışındaki portföy yatırımlarından oluşmaktadır.

- **Devlet Borçlanma Senetleri:** Veri kaynağı menkul kıymet veri tabanıdır. Sektörün, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yurt içi ve yurt dışı piyasalarda ihraç edilen yabancı para cinsinden borçlanma senetlerine yaptığı yatırımın piyasa değerini göstermektedir. Verilere dövizde endeksli borçlanma senetleri dahildir.

- **Yurt Dışındaki Portföy Yatırımları:** Yurt içindeki yerleşiklerin yurt dışında hisse senetlerine, bono ve tahvillere yaptıkları yatırımların piyasa değeridir. 2001 yılından itibaren yıllık, Mart 2006 döneminden itibaren üç aylık yapılan Portföy Yatırım Anketlerinden veri sağlanmaktadır. Veriler Bankamız İnternet Sitesinde yayımlanan İstatistikler/Ödemeler Dengesi ve İlgili İstatistikler/Uluslararası Yatırım Pozisyonu/Veri (Tablolar) içerisinde yer alan "Yurt İçinde Yerleşik Kişilerin Yurt Dışındaki Portföy Yatırımları Enstrüman Dağılımı " tablosunda Diğer Sektörler altında yer alan Firmaların Hisse Senetleri, Borç Senetleri ve Para Piyasası Araçları toplamından elde edilir. Verinin yayımlanma sıklığı 3 ay olup, gecikme süresi 2 aydır.

İhracat Alacakları: Uluslararası Yatırım Pozisyonunda varlıklar içinde "Diğer Yatırımlar" başlığı altında yer alan diğer sektörler için kısa vadeli ticari kredilere eşittir. Diğer sektörler için ticari kredilerin tamamının kısa vadeli olması nedeniyle, Finansal Kesim Dışındaki Firmaların Döviz Varlık ve Yükümlülükleri tablosunda İhracat Alacakları kısa vadeli varlıklar arasında yer alır. Diğer Sektörler ise; sigorta, emeklilik ve diğer finansal aracılık hizmetleri veren şirketlerden oluşan "banka dışı finansal kuruluşlar", faaliyet alanı mal ve hizmet üretimi olan şirketlerden oluşan "finansal olmayan kuruluşlar (KİT'ler dahil), ticari birlikler, yardım dernekleri gibi kâr amaçlı çalışmayan kuruluşlar ve gerçek kişilerden oluşan "Hanehalkı"dır. İhracatçıların yurt dışındaki alıcı firmalara verdikleri malın bedelinin fiili ihracattan sonra vadeli ödemesi şeklinde sağlanan kredilerin stoklarıdır. Buna göre, dış ticaret verileri içinde yer alan mal mukabili, vadeli akreditif, kabul kredili ve alıcı firma prefinansmanı ödeme şekilleri ticari kredi sayılmaktadır. Türkiye'de yerleşik kişilerin ticari kredi alacakları, üçer aylık dönem sonları itibarıyla TÜİK tarafından firmalardan doğrudan raporlama yöntemi ile derlenmektedir. NACE Rev.2'li sektör kodları bazında sektörlerin ihracat payları kullanılarak tahmin edilen aylık veriler Uluslararası Yatırım Pozisyonu'nda kullanılmakta, bir sonraki üçer aylık anket sonuçlarına göre güncellenmektedir. Verinin yayımlanma sıklığı aylık, gecikme süresi ise 2 aydır.

Yurt Dışına Doğrudan Sermaye Yatırımları: Verinin kaynağı, Ticaret Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen ve yıllık olarak açıklanan "Yurt Dışı Doğrudan Yatırım Anketi" sonuçlarıdır. Yıl sonu stok tutarlar Bankamız Genel Ağ sayfasında yayımlanan Uluslararası Yatırım Pozisyonu aylık tablosunda yer alan "Doğrudan Yatırımlar" dan "Yurt İçinde Yerleşik Kişilerin Yurt Dışındaki Doğrudan Yatırımlarının Sektörlere Göre Dağılımı" Tablosunda yer alan Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörüne ait doğrudan yatırımların çıkarılmasıyla elde edilir. Yurt dışına doğrudan yatırım verisine, yurt içinde yerleşik kuruluşun yüzde 10 veya daha fazla payına sahip olduğu yurt dışındaki yabancı ortağına veya yurt dışındaki iştirakine verdiği krediler (Yabancı Sermaye Sayılan Krediler) dahildir. Söz konusu tablonun, yıllık stok değerler olarak hazırlanması nedeniyle aylık veri seti hazırlanırken Ödemeler Dengesi İstatistikleri kullanılır. Aylık veriler hazırlanırken Bankamız Genel Ağ sayfasında yayımlanan aylık akım tutarlar Ödemeler Dengesi İstatistikleri "Ödemeler Dengesi Altıncı El Kitabı - Ayrıntılı Sunum" tablosunda yer alan "Doğrudan Yatırımlar" alt kalemi olan "Net Varlık Edinimi"nden "Yurt İçinde Yerleşik Kişilerin Yurt Dışındaki Doğrudan Yatırımlarının Sektörlere Göre Dağılımı" tablosunda yer alan "Finans ve Sigorta Faaliyetleri" sektörüne ait doğrudan yatırımlar çıkarılır ve bu sonuç bir önceki döneme ait stok tutara eklenir. Yayımlanan tahmin niteliğindeki aylık stok rakamlar, yıl sonu doğrudan sermaye rakamı kesinleştiği zaman geriye doğru revize edilir.

B-Yükümlülükler

Nakdi Krediler:

- **Yurt İçindeki Bankalardan Sağlanan Krediler:** Mevduat, kalkınma ve yatırım bankaları ile katılım bankalarının finans dışı kesime kullanılan döviz kredilerinden oluşmakta olup Bankamız Genel Ağ sayfasında yayımlanan Aylık Para ve Banka İstatistiklerinden derlenmektedir. Finans dışı kesim; özel ve kamu finansal olmayan şirketler, bireysel işletmeler, Tarım Satış ve Kredi Kooperatifleri ile diğer özel sektörden oluşmaktadır. Verinin yayımlanma sıklığı aylık, gecikme süresi ise 2 aydır.
- **Döviz endeksli krediler:** Veri, "Bankalar ve Katılım Bankaları Tekdüzen Raporlama Paketi" kapsamında derlenen raporlama formlarından hazırlanır. Özel sektöre ait döviz endeksli krediler rakamına kur artış tahakkukları, kur artış reeskontları eklenirken kur azalış karşılıkları çıkartılır. Döviz endeksli krediler verisi, Aralık 2008 tarihli verilerden başlamak üzere orijinal vadeye göre "kısa" ve "uzun" vadeli ayırımında yayımlanmaktadır. Verinin yayımlanma sıklığı aylık olup, gecikme süresi 2 aydır.
- **Banka Dışı Finansal Kuruluşlar:** Banka dışı finansal kuruluşların reel sektörden (bireysel işletmeler ile finansal olmayan şirketler - KOBİ'ler dahil) alacakları için Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'na bildirimde bulunan banka dışı kuruluşların döviz ve döviz endeksli kredilerini göstermektedir. Veriler; 2005 Aralık dönemi için Finansal Kiralama Derneği (FİDER), Faktoring Derneği ve finansman şirketlerinden doğrudan sağlanırken 2006 Mart döneminden itibaren üçer aylık dönemler halinde, 2019 yılı Ocak verisinden itibaren ise aylık olarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'ndan temin edilmektedir. Verinin yayımlanma sıklığı aylıktır.
- **TMSF'ye Devrolunan Takipli Alacaklar:** Tasarruf Mevduatı Sigorta Fon'una devrolunan takipli alacaklar, batık bankaların hakim ortaklarından alacaklardır. Yabancı para cinsinden alacaklar döviz kurundaki değişimlerden etkilenmektedir. Veriye erişim Bankamız Genel Ağ sayfasında İstatistikler/Parasal ve Finansal İstatistikler/Haftalık Para ve Finansal İstatistikleri sekmesinde yer alan Bankacılık Sektörü Kredi Hacmi (TCMB Dahil) tablosundan sağlanmaktadır. Veri haftalık olarak yayımlanmaktadır, gecikme süresi 2 haftadır.
- **Yurt Dışından Sağlanan Krediler:** Reel sektörün yurt dışından sağladığı nakdi krediler vade ayırımına tabi tutularak bankalar, banka dışı finansal kuruluşlar ve gerçek kişiler hariç reel sektörün kredi bildirimleri esas alınarak hazırlanmaktadır. Veri kaynağı Bankamız Genel Ağ Sitesinde İstatistikler/Ödemeler Dengesi ve İlgili İstatistikler başlığı altında yayımlanan Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borcu Tablosu ile uyumlu olup, veri seti kamu finansal olmayan kuruluşlarca kullanılan kredileri de kapsamaktadır. Yurtiçinde yerleşik borçlu kuruluşun yüzde 10 veya daha fazla yabancı payına sahip yurtdışındaki yabancı ortağından veya yurtdışındaki iştirakinden sağladığı krediler (Yabancı Sermaye Sayılan Krediler) ile yurtiçinde yerleşik kişiler tarafından yurtdışında ihraç edilen ve orijinal vadesi bir yıldan fazla olan, sabit veya sözleşmeyle belirlenmiş değişken faizli borç senetleri (tahviller) de veri setine dahildir. Döviz cinsi Türk Lirası olanlar ile borçlusu banka, banka dışı finansal kuruluş ya da gerçek kişi olan krediler kapsam dışıdır. Veri, kredinin orijinal vadesine göre "kısa" ve "uzun" vadeli olarak ayırılmakta, ek olarak orijinal vadesine göre uzun olarak sınıflanan krediler için vadeye kalan süreye göre "vadeye kalan süre 1 yıldan az" ve "vadeye kalan süre 1 yıldan uzun" ayırımı yapılmaktadır. Geriye doğru revizyon yapılması durumunda, vadeye kalan süreye göre ayırım için revizyon öncesinde vadeye kalan süresi 1 yıldan kısa olanlar ile 1 yıldan uzun olanların yüzde dağılımı esas alınmaktadır. Verinin yayımlanma sıklığı aylık olup, gecikme süresi 1 aydır.

İthalat Borçları: Kısa Vadeli İthalat Borçları, ithalat işlemlerinde ödemenin, malın teslimi gerçekleşikten sonraki bir dönemde yapılmasından kaynaklanan kısa vadeli borçları göstermekte olup Bankamız Genel Ağ Sitesinde yayımlanan Ödemeler Dengesi ve Uluslararası Yatırım Pozisyonu içerisinde yer alan "Kısa Vadeli Dış Borç Stoku" Tablosunda izlenmektedir. İthalatçıların yurt dışındaki ihracatçı firmalardan sağladıkları malın bedelinin fiili ithalattan sonra vadeli ödenmesi şekliyle sağlanan kredilerin stoklarıdır. Buna göre, dış ticaret verileri içinde yer alan mal mukabili, vadeli akreditif, kabul kredili ve alıcı firma prefinansmanı ödeme şekilleri ticari kredi sayılmaktadır. Türkiye'de yerleşik kişilerin ticari kredi yükümlülükleri, üçer aylık dönem sonları itibarıyla TÜİK tarafından firmalardan doğrudan raporlama yöntemi ile derlenmektedir. NACE Rev.2'li sektör kodları bazında sektörlerin ithalat payları kullanılarak tahmin edilen aylık veriler Uluslararası Yatırım Pozisyonu'nda kullanılmakta, bir sonraki üçer aylık anket sonuçlarına göre güncellenmektedir. Yayımlanma sıklığı aylık, gecikme süresi 1 aydır.

Yöntem: Merkez Bankası, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve BIS' ten sağlanan bilgiler, doğrudan yansıtıldığı için herhangi bir örnekleme veya tahmin yöntemi kullanılmamaktadır

Hesaplamalarda Kullanılan Döviz Kuru: Tablodaki TL cinsinden verileri dönüştürmek için, EVDS'de yer alan Kurlar-Döviz Kurları zaman serisinden ABD doları döviz alış kuru aylık bitiş değeri kullanılmaktadır.

Dağıtım şekilleri: Tablo, pdf ve xls olarak genel ağ sitemizde yayımlanmakta olup, referans dönemin gelişmeleri de aynı yerde özetlenmektedir.

İstatistiklerin hatalı yorumlanması ve yanlış kullanımına ilişkin görüş belirtme/tektezip: Veriler yayımlandıktan sonra yayım organlarında hatalı kullanımı önlemeye yönelik düzenli bir takip yapılmaktadır.

İstatistiksel veri toplama, işleme ve dağıtımdaki şartlar ve koşulların açıklanması: Önceden duyurulan yayım takvimine uygun olarak veriler zamanlı olarak yayımlanmaktadır

Mevsimsel düzeltme: Mevsimsel düzeltme yapılmamaktadır.

İstatistiğin toplanması, işlenmesi ve dağıtılması süreçlerinde bağlayıcı olan mevzuat:

- 1211 Sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu (25.4.2001 tarih, 4651 sayılı Kanun ile değiştirilen şekli) Madde 43
- Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar

Yayımlanmadan önce veriye devlet birimlerinin içeriden erişimi	Yoktur.
İstatistiklerin yorumlanarak yayımlanması	Yorum yapılmadan yayımlanıyor.
Yenileme ve yöntemdeki büyük değişikliklerin önceden bildiri	<p>Revizyon takvimi: Ödemeler Dengesi ve Uluslararası Yatırım Pozisyonu İstatistiklerinde, Aralık ayı hariç diğer cari ay verileri yayımlanırken geçmişe dönük olarak, özel sektörün kısa ve uzun vadeli dış borcuna ilişkin serilerde 2002 yılına kadar, diğer kalemlerde ise cari yıl ve bir önceki yılın aylık verilerinde revizyon yapılabilmektedir. Aralık ayı verileri yayımlanırken ise, tüm serilerin beş yıl öncesine kadar revizyonu yapılabilmektedir. Bunun yanı sıra, veri kaynaklarında güncelleme yapılması durumunda geçmiş aylara ait veriler revize edilmektedir.</p> <p>İlk verinin ve revize edilmiş verinin tanımlanması: Düzenli revizyon yapılmamaktadır.</p> <p>Metodoloji, veri kaynağı ve istatistiksel tekniklere ilişkin büyük değişikliklerin önceden duyurulup duyurulmadığı: Tablolarda veya metodolojide gerçekleşecek değişiklikler TCMB web sitesinde veriye ilişkin sayfada Yapılacak Revizyonlar başlığı altında önceden duyurulur.</p>

Kalite

İstatistiklerin hazırlanmasında kullanılan yöntem ve kaynaklara ait dokümantasyonun yayımlanması

İstatistiklerin hazırlanmasında kullanılan yöntemsel açıklama, bu dökümanda yer aldığı şekliyle TCMB Genel Ağ sitesinde veriye ilişkin sayfada yayımlanmaktadır.

Veri kaynaklarından Uluslararası Yatırım Pozisyonu, Aylık Para ve Banka İstatistikleri ile Haftalık Para ve Banka İstatistikleri internet sitemizde yayımlanmakta olup, diğer veri kaynakları kamuoyuyla paylaşılmamaktadır.

Bileşen detayının, ilgili veri ile uyumlaştırmanın, kabul edilebilirliğinin güvencesini sağlayan ve istatistiksel çapraz sorguları destekleyen istatistiksel çerçevenin yayımlanması

Verinin içsel tutarlılığı: İstatistikler veri seti içerisinde birbiriyle tutarlıdır.

Verinin zamansal tutarlılığı: Karşılaştırılabilir zaman serileri, Aralık 2002 döneminden başlamaktadır. Söz konusu istatistiklerden bir kısmı 2002'den daha sonraki tarihlerde başlamaktadır. İlgili kalemlere ilişkin kırılımın gerçekleştiği tarihler aşağıda yer almaktadır:

Döviz Kredileri: 2003-01

Döviz Endeksli Krediler: 2005-12

Banka Dışı Finansal Kuruluşlar: 2006-10

Döviz Kredileri (Kısa Vadeli, Uzun Vadeli): 2007-01

Döviz Endeksli Krediler (Kısa Vadeli, Uzun Vadeli): 2008-12

Verinin sektörler arası ve alanlar arası tutarlılığı: Aylık Para ve Banka İstatistikleri, Haftalık Para ve Banka İstatistikleri, Menkul Kıymet İstatistikleri ve Uluslararası Yatırım Pozisyonu ile tutarlıdır.

Notlar

Metaverinin son güncellenme tarihi

22/12/2022